

PAPER DETAILS

TITLE: DEĞİŞEN GÜVENLİK PARADİGMASI ÜZERİNE ELESTİREL BİR OKUMA

AUTHORS: Hasan Güler, Beritan Kalkan

PAGES: 20-42

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3496039>

DEĞİŞEN GÜVENLİK PARADİGMASI ÜZERİNE ELEŞTİREL BİR OKUMA*

Hasan GÜLER¹

Beritan KALKAN²

Öz

Bu makale, Thomas Hobbes ve John Locke'un güvenlik kavramlarına yaklaşımlarını karşılaştırarak analiz etmektedir. Makalenin ele aldığı problem, güvenliğin bireyler ve toplumlar için hayati bir ihtiyaç olduğu kabulüne dayanmaktadır, ancak bu iki filozofun bu kritik kavramı ele alışları arasında temel farklılıklar bulunmaktadır. Özellikle özgürlük ve güvenlik birbirini tamamlayan kavramlar olarak gözüktüğü de toplum içerisinde birbirlerini olumsuz etkileyen kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Makalenin konusu, Hobbes'un doğal durum teorisi ve Locke'un doğal haklar doktrini etrafında şekillenmektedir. Bu bağlamda, Hobbes'un devlet otoritesi aracılığıyla güvenliği sağlama yaklaşımı ile Locke'un toplum sözleşmesi ve birey hakları temelli güvenlik anlayışı arasındaki temel ayrımlar vurgulanmaktadır. En temel ayrım ise devletin genel mutluluğuna ve güvenliğin sağlanmasına yönelik referansla bireyin özgürlüğünün kısıtlanması günümüz toplumlarında hayli tartışmalı konuların başında gelmektedir. Makalenin hedeflediği amaç, bu iki filozofun teorilerini derinlemesine inceleyerek, günümüz politika ve güvenlik tartışmalarına ışık tutmaktır. Bu konunun önemi ise, güvenliğin modern toplumun temel taşlarından biri olması ve farklı filozofların bu kavrama nasıl yaklaştığının anlaşılmasının, günümüz politika kararları ve güvenlik politikalarının şekillenmesinde kritik bir rol oynamasıdır. Makalenin kullandığı yöntem, Hobbes ve Locke'un güvenlik teorisinin analitik bir incelemesi yapıp, bu teorilerin temel prensipleri ve farklarını ortaya koymaktır. Temel bulgular ise, Hobbes'un devlet otoritesi ve bireylerin hayatta kalma çabaları aracılığıyla güvenliği sağlama yaklaşımının, Locke'un ise doğal haklar ve toplum sözleşmesi ile güvenliği garanti etmeyi amaçlayan bir perspektife sahip olduğunu göstermektedir. Bu iki filozofun teorileri arasındaki bu temel farklılıklar, modern politika ve güvenlik tartışmalarında önemli yansımaları olan kritik bir ayrımı temsil etmektedir. Özgürlük ve güvenlik konusunda önemli düşünceleri olan Hobbes ve Locke'un güvenlik görüşleri doğrultusunda güvenliğin günümüz toplumsal ilişkilerine ve sosyal yaşantıya etkilerini görünür kılmaya yöneliktir.

Anahtar Kelimeler: Hobbes, Locke, Güvenlik, Özgürlük, Politika.

A CRITICAL ANALYSIS ON THE SHIFTING SECURITY PARADIGM

Abstract

This article analyses Thomas Hobbes and John Locke's approaches to security concepts by comparing them. The problem the paper deals with is based on the assumption that security is a vital need for individuals and societies, but there are fundamental differences between the two philosophers' adoption of this critical concept. Freedom and security, in particular, appear to be complementary concepts, but in society, they

* Bu çalışma Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Ana Bilim Dalında hazırlanan 'Güvenliğin Günümüz Toplumsal İlişkilerine Etkileri: Göçün Güvenlikleştirilmesi' adlı yüksek lisans tez çalışması temel alınarak hazırlanmıştır.

¹ Doç. Dr., Uşak Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, hasan.guler@usak.edu.tr ORCID: 0000-0002-5452-071X.

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü kalkanberitan@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1059-7958.

seem to affect each other negatively. The subject of the article revolves around Hobbes' theory of natural states and Locke's doctrine of natural rights. In this context, the fundamental differences between Hobbes' approach to ensuring security through state authority and Locke's concept of community contract and security based on individual rights are highlighted. The fundamental distinction is that the restriction of individual freedom, with reference to the general well-being of the state and the provision of security, is at the forefront of controversy in today's societies. The aim of the paper is to examine the theories of these two philosophers in depth to shed light on today's political and security debates. The point is that security is one of the cornerstones of modern society, and the understanding of how different philosophers approach this concept plays a critical role in shaping today's policy decisions and security policies. The method used in the paper is to analyze the security theory of Hobbes and Locke and to identify the fundamental principles and differences between them. Basic findings suggest that Hobbes' approach to ensuring security through state authority and individuals' efforts to survive, while Locke has a perspective aimed at guaranteeing security through natural rights and a social contract. These fundamental differences between the theories of these two philosophers represent a critical distinction, which is significant in modern political and security debates. In line with the security views of Hobbes and Locke, who have important ideas about freedom and security, it aims to make visible the impact of security on contemporary social relations and social life.

Keywords: Hobbes, Locke, Security, Freedom, Politics.

Giriş

Özgürlük ve güvenlik kavramları arasındaki ilişki, tarihsel süreç içerisinde demokratik toplumlarda birçok alanı ve kişiye kapsayan zorlu bir ilişki olmuştur. Bu iki kavram pratikte ne kadar önemli olsa da genellikle paradoksal bir ilişki içinde bulunmaktadır. Bu ilişkinin nasıl sağlanacağı tartişmalıdır. Genelde güvenlik dendiğinde akla gelen iki durum vardır. Bunlar bireyin ve devletin güvenliği olgusudur. Bu iki durumun temelde tehdit altında olduğu ve bu tehditlere karşı demokratik toplumların hükümetleri, sivil özgürlükleri ve belli bireysel hakların ihlalini korumak için adımlar atmak ve önlemler almak zorunda kalmıştır. Brauch'a (2008) göre bir makalesinde belirttiği üzere, "güvenlik" kavramı Batı geleneğinde zihnin felsefi ve psikolojik durumuna işaret eden anlamında ilk defa Cicero ve Lucretius tarafından "*securitas*" olarak oluşturulmuş ve 1. yüzyılla birlikte "*Pax Romana*" anlayışı temelinde siyasi kavram olarak kullanılmıştır. Güvenlik kavramına bakıldığında Latince -se (-sızın, -sizin) ve -cura (endişe, dert) kelimelerinin birleşiminden türemiştir. "*Securitas*" yani "endişe olmaksızın, sükûnet, dertsiz" anlamı olarak tanımlanmaktadır (Akmanlar, 2019: s.7). "Roma barışı" olarak ifade edilen "*Pax Romana*" için siyasi bir kavram olarak açıklanmış ve Roma İmparatorluğu'nun barış dönemini yansıtmıştır (Akmanlar, 2019: s.7). Güvenlik kavramının diğer kullanımı ise Antik Yunan düşünür Thucydides tarafından yaratılan ve Thomas Hobbes tarafından miras alınan otoriter ve güçlü bir devletin doğuşunu resmeden yorumla ilgilidir.

Çağdaş güvenlik kavramının ortaya çıkışını olanaklı kılan birbiriyle ilişkili üç uğrak bulunduğu söylenebilir. Birincisi Antik Atinalıların imparatorluğun çöküşünü önleme girişimi,

ikincisi Romalıların siyasi ve dini önemi olan “*securitas*” kelimesi ve sonuncusu Hobbes'un düşüncesi çerçevesinde i  savaşları durdurması ve *Leviathan*'ı yaratmasıdır (Akmanlar, 2019: s.7). John Locke'un güvenlik kavramı ise güvenliği özgürlük kavramı üzerine inşa etmek, bireysel hak ve özgürlüklerin korunması olarak tanımlanmaktadır. Locke, bireysel özgürlük ve güvenliği mülkiyet olgusu şemsiyesi altında bütünleştirmiş, ona kapsayıcılık ve çok boyutluluk kazandırmıştır. Bu bağlamda sosyal sözleşme teorisinde, Hobbes'un g   temelli, devlet merkezli güvenlik anlayışından farklı olarak Locke, hukuk temelli, birey merkezli bir güvenlik teorisi oluşturmuştur.

 zg rl kten farklı olarak güvenlik, her zaman toplumsal bir mesele olarak ele alınmış ve toplumsal grup çıkarları ile donanmıştır. Modern dünyada çoğu zaman bireylerin güvenliğini sağlamak ulusal çıkarların korunması şeklinde formüle edilmiştir. Ayrıca kişinin bir gruba aidiyeti, diğer grup üyelerine olan bağı ve grup kimliği, toplumdaki güvenlik düzeyini önceden belirlemiştir (Neocleous, 2014: ss.153-176). Grup çıkarlarını koruma koşulu g   önüne alındığında, kaçınılmaz olarak düşmanlık “bizden” olmayan herkese karşı tavır alınan bir ötekileştirme sürecine karşılıklı gelmektedir. Düşmanlığın boyutu ve düşman sayısının fazlalığı otomatik olarak daha fazla koruma ve kontrol mekanizmasını beraberinde getirmektedir. Bu sonsuz zincirin en güzel örneklerinden biri çok yakın zamanda 11 Eylül saldırılarından sonra ABD'de ortaya çıkmıştır. “Bush Doktrini'nin”³(Terörle Mücadele Programı Bildirgesi) temel kavramı güvenlik olmuştur. Bununla birlikte güvenlik, daha sonra ülke içinde ve dışında çeşitli düşman grupları yaratan veya yeniden yaratan ABD'nin ulusal güvenliği kavramlarıyla tamamen tanımlanmıştır. ABD'nin Afganistan ve Irak'ta denizaşırı askerî operasyonları da dâhil olmak üzere koruma amaçlı güvenlik önlemleri, bu grupların ABD'ye karşı derin tepki ve düşmanlıkla büyümesine izin vermektedir. Bu süreç bütünsel olarak ele alındığında söylem içinde meşrulaştırıldığı sürece tüm bireylerin her türlü insani hak ve özgürlüğünü potansiyel olarak yok sayabilecek bir güvenlik perspektifi gözlemlenmektedir. Keyfili  ve kişisel çıkarı koruma endişeleri hızla aşırı boyutlara ulaşabilmekte ve güvenlik bahaneleri  ne sürülerek vatandaşların özgürlükleri bir ölçüde kısıtlanabilmektedir.

Bir diğer önemli nokta ise güvenlik politikalarına ilişkin karar alma süreçlerine vatandaşların katılımıdır. İnsanlık toplum sözleşmesini yaptığı ve yönetimi bir grup se kine bıraktığından beri, benlikleri bedenlerinden dışlanmaktadır. Yani yeni bir benlik inşa edilmiştir. Bu bağlamda ise iktidarın toplumsal ilişkilere nüfuz eden, düzenleyen, normalleştiren, düzelten, öznenin yeniden oluşturulmasını hedefleyen bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır (Bayır, 2020: s.3). Bireyler,

³ Efegil, E. (2008). Bush Doktrini ve Dünya Güvenliğine Etkileri. *Hacettepe Üniversitesi T rk yat Araştırmaları (HÜTAD)*,8, 103 – 122.

gündelik hayatı yakından ilgilendiren konularda dahi fikir beyan edememektedir. Korunması gerekenler çoğu zaman kolaylıkla koruma önlemlerinin veya kontrol mekanizmalarının mağduru haline gelebilmektedir. Pasif vatandaş modeli, insanları bu mekanizmalardan dışlanmaya itmiştir. Dolayısıyla katılımla ilgili olarak kişilerin kendi hayatları üzerinde söz sahibi olabilmeleri için her zaman daha gelişmiş bir demokrasiye ihtiyaç vardır. Böylece kişiler kendi ihtiyaçlarını da göz önünde bulundurarak daha iyi bir politika oluşturabilirler (Dedeoğlu, 2003: ss.33-74).

Son nokta, paradigmada koruma temelli güvenlikten önleme odaklı güvenliğe geçiştir. Önleyici çabaların temel noktası elbette korumaya yönelik müdahale ihtiyacını azaltmak ve ortadan kaldırmaktır. Geleneksel güvenlik anlayışı, tehditlere ve daha önce elde edilmiş bir pozisyonun korunmasına odaklanmaktadır. Ancak önleme yöntemleri esasen mevcut tehditlere odaklanmamakta, güvenlik planlamasında uzun vadeli bir sürdürülebilirlik sağlamaktadır. Önleyici çalışmaların en önemli adımı ise bireysel özgürlük ve hakların eşit düzeyde korunmasıdır. Günümüz dünyasının güvenlik yönetiminde bakış açısı değişikliğine büyük ihtiyaç vardır. Ortadoğu'da ve tüm dünyada artan şiddet, artan zorunlu göç, internet sansürü, ulusal politikalarla ilgili sızdırılan belgeler, polis şiddeti, etnik, dinî çatışmalar ve dünyanın birçok yerindeki ekonomik kriz her şeyi gözler önüne sermiştir. Tüm bu sebeplerden dolayı güvenlik tartışmaları yeniden başlamıştır. Ancak şimdiye kadar ortak bir fikir birliğinin varlığından söz etmek zordur.

Bu çalışmada modern devletin tanımlayıcı unsurlarından olan güvenliğin günümüz toplumsal ilişkilerini nasıl dönüştürdüğü ve iktidarın güvenlik stratejilerini toplum üzerinde nasıl kullandığı sorusu bağlamında bir tartışma gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Bu bağlamda araştırmanın temel sorusu; güvensizliğin açığa çıktığı durumlarda piyasaya dahil olan güvenlik endüstrisi ve toplumu daha da güvensizliğe iten sebepler nasıl bir özgürlük sorunu ortaya koymaktadır? Bu makale, bir toplumsal formasyon içerisinde iktidarların güvenlik stratejilerinin ne denli sorunlu noktalara işaret ettiğini göstermeyi hedeflemektedir. Çalışmanın alt araştırma soruları:

- Özgürlük ve güvenlik arasında nasıl bir ilişki örüntüsü vardır?
- Güven (siz)leştirme nasıl inşa edilmektedir?
- Güvenlik endüstrisinin piyasaya dahil olma süreci nasıl gerçekleşmektedir?

Alt araştırma soruları bağlamında derinlemesine bir literatür taraması yapılarak mevcut kaynaklar arasında konu detaylı bir biçimde araştırılmış olup güvenlik ve özgürlük ilişkisi konusuna ait alandaki ikincil veriler sistemli bir şekilde toplanmıştır. Çalışmanın temel ve alt araştırma soruları bağlamında amacı, modern devlette siyasal sistemin güvenlik yaklaşımına eleştirel bir okuma

gerçekleştirmektedir. Makalede yrtlmeye çalışılan tartışma temelinde iki önemli kavram olan özgürlük ve güvenlik arasındaki karmaşık ilişki, bu kavramların ana düşünürlerinden olan Thomas Hobbes ve John Locke kuramlarından hareketle açıklanacaktır. Yapılan çalışmayla, literatüre felsefi temelli “güvenlik” paradigması ile ilgili zmler kazandırmak amaçlanmaktadır. Yapılan çalışmanın zgnlğ Thomas Hobbes ve John Locke’un “Güvenlik Teorileri” temel alınarak güvenliğin bir eleştirisinin yapılmasıdır. Literatüre John Locke’un “imtiyaz” kavramının güvenlik perspektifinde ne kadar sorunlu bir noktaya işaret ettiğini vurgulayarak katkı sağlaması temenni edilmektedir. Birinci bölümde, Hobbes ve Locke’un güvenlik kuramının açıklanması, ikinci bölümde Locke’un önemli kavramlarından olan “imtiyaz” kavramına daha yakından bakılması, üçüncü bölümde güvenlik algısının değişim ve dönüşümünden bahsedilmesi, güvenlik algısının toplum üzerinde etkisi ve bu durumun nasıl inşa edildiğinin açıklamasıyla birlikte Ulrich Beck’in “risk” ve Michel Foucault’nun ise “yönetimsellik” kavramına değinilmesi hedeflenecek olup son olarak ise sonuç kısmıyla çalışmanın neticelendirilmesi planlanmıştır.

1. Hobbes ve Locke’da Güvenlik Yaklaşımı

Thomas Hobbes, güvenlik kuramını tamamen g merkezli bir temel üzerine inşa etmiştir. Hobbes, ikili bir yaşam üzerinden siyaset felsefesi oluşturmuştur. Bunlar doğa durumu ve sivil durumdur. Temel siyaset felsefesinin odak noktası eşişsizliktir. Doğa durumu bir güvensizliği ifade ederken, sivil durum ise güvenliğin egemen olduğunu işaret etmektedir. Hobbes, insanların doğal olarak içinde bulundukları savaş durumunu kurduktan sonra ilk doğa yasasını formüle etmiştir (Kateb, 1989: ss.355-391). Bu nedenle insanın her şey üzerindeki bu doğal hakkı devam ettiği sürece bir insanın doğanın normalde insanların yaşamasına izin verdiği zamanı yaşama konusunda hiçbir güvencesi olamaz. Sonuç olarak her insanın elde etmeyi umduğu ve elde edemediğinde savaşın tüm yardımlarını ve avantajlarını araması ve kullanması için barışı denemesi aklın genel bir kuralıdır. Hobbes, insanların bir savaş durumunda barışı tercih edeceğini kabul ederken aynı zamanda tüm insanların bu arayışı evrensel olarak kabul etmesi gerektiğini de ifade eder (Paker, 2012: ss.123-146). Tüm insanların rızası olmadan girişim engellenir. Hobbes, siyaset teorisinin merkezinde yer alan toplumsal sözleşmeyi tam olarak burada geliştirmeye başlamıştır. İnsan, bu yetkiyi tüm tebaasının güvenliğini sağlamak için bir hükümdara verir. Diğer tüm insanlar aynı şeyi yaparsa doğal hakkının bir kısmını feda etme hakkını saklı tutar. Tüm insanlar sözleşmeye uymazsa herhangi birinin bunu yapması aptalca olur. Çünkü sadece kendini tehlikeye atmış olur. Böylece Hobbes, barışı aramak ve devletin başlangıcını anlamaya yardımcı olacak sözleşmeler yapmak için iki doğa yasası kurmuştur. Hobbes tarafından şöyle tanımlanmıştır:

Dolayısıyla, herkesin, onu elde etme umudu olduğu ölçüde, barışı sağlamak için çalışması gerektiği; onu sağlamıyorsa, savaşın bütün yardım ve yararlarını araması ve kullanması gerektiği ilkesine veya aklın bu genel kuralına varılır. Bu kuralın ilk bölümü, birinci ve temel doğa yasasına içerir; barışı aramak ve izlemek. İkinci bölümü ise, doğal hakkın özetini verir; bütün yolları kullanarak kendimizi korumak (Hobbes, 2017: s.104).

Hobbes, bir insanın doğal barış arama hakkının bir kısmını feda etmesi gerektiğini belirttikten sonra, kişinin bu göreve nasıl yaklaşabileceğini tam olarak ayrıntılarıyla anlatır. Hobbes'un siyaset teorisini tam olarak anlayabilmek için onun insanı ve doğa durumunu nasıl tanımladığını anlamak gerekir. Önceki tartışmanın işaret ettiği gibi Hobbes, insanın doğal halinin kaos ve düzensizlikle musallat olduğuna inanır. Hobbes, *Leviathan*'da durumu şu şekilde açıklar:

Devlet olmadıkça, herkes herkese karşı daima savaş halindedir. Buradan şu açıkça görülüyor ki, insanlar hepsini birden korku altında tutacak genel bir güç olmadan yaşadıkları vakit, savaş denilen o durumun içindedirler ve bu savaş herkesin herkese karşı savaşıdır. Çünkü savaş, sadece muharebeden veya dövüşme eyleminden ibaret olmayıp; mücadele etme iradesinin yeterince bilindiği bir zaman sürecinden oluşur; dolayısıyla, savaşın doğasında zaman kavramı, havanın doğasındaki gibi düşünülmelidir. Nasıl kötü havanın doğası bir veya iki yağmur sağanağından ibaret olmayıp, birçok günlerin eğiliminden oluşursa, savaşın doğası da çarpışma eyleminden ibaret olmayıp, tersine bir güvencenin bulunmadığı, çarpışmaya yönelik kesinleşmiş eğilimden oluşur. Bunun dışındaki bütün zamanlarda barış vardır. (Hobbes, 2017: s.101)

Tüm insanları konuşma, düşünme, akıl ve bilgi yetenekleri olan hayvanlardan farklı ve eşit olarak anlar. Aynı zamanda erkekler güce aç ve rekabetçi olarak görülür. Bir tür düzen elde etmek için Hobbes, tüm insanların çokluğun iradesi adına hareket edecek tek bir temsilciye bazı hakları devretmeyi kabul etmesi gerektiğine inanır. İnsanlar ancak bu eylemle güvenlik ve barışı sağlayabilir. Bu kapsamda Hobbes'un yaklaşımının odağı “her şey devlet için” anlayışını yani “mutlakçı devlet anlayışını” oluşturmaktadır. Hobbes'un Latince ifadelerinden “*auctoritas non veritas facit legem*” yani “yasayı hakikat değil güç yapar” cümlesinin öznesi değiştirilerek günümüze yeniden uyarlanırsa “*securitas non veritas facit legem*” yani “yasayı hakikat değil güvenlik yapar” (Neocleous, 2011: s.9).

Locke, doğal hukuk teorisinin temelinde kişisel güvenlik ve güvensizlik sorununa odaklanmış, bireyin hak ve özgürlükleri üzerine bir siyaset felsefesi oluşturmuştur. Bu aşamada Hobbes'un yaklaşımının aksine Locke, yasal zemine dayanan ve bireyi önceleyen bir güvenlik teorisi oluşturmuştur. Thomas Hobbes, insanın sivil durumundan önce salt savaş yoluyla bir doğa durumunda olduğunu açıklar ancak Locke tam tersine bu durumun bir özgürlük ve eşitlik durumu olduğunu ileri sürer. Locke'a göre doğa durumunda kesintisiz çatışma ya da karmaşa için belirgin bir gerekçe bulunmamaktadır. Böylece Locke'un doğa durumu özgürlük ve eşitliği ifade etmektedir. Locke'a göre herkes eşit statüdedir ve birinin diğerine üstün olduğunu kanıtlayan herhangi bir yasa düşünülemez. İnsanlar doğa yasasına akılları sayesinde erişir ve her birey, kendisine yöneltilmesini arzuladığı şekilde yönelir. Bu sayede de özgürlüğüne kavuşmuş olur. Locke' a göre (2012) *Yönetim*

Üzerine İkinci İnceleme: Sivil Yönetimin Gerçek Kökeni Boyutu ve Amacı Üzerine Bir Denemesinde belirttiğı üzere, kişisel güvenlik, ancak toplumun karşılaştığı sorunlara çözüm sunan bir yargı organı varsa sağlanabilir. Tam tersi durum, yani bir yargı organının bulunmaması, toplumun kırılganlığı ve cezasızlığın ortaya çıkabileceğı belirsizliğini artırır. Bu durumda, insanları adil bir yargıç olmaması nedeniyle toplum düzenine iten faktörlerden biri olarak ortaya çıkar. Locke'a göre, toplumsal güvenliğin adil olarak düzenlenmiş yasalar aracılığıyla sağlanmasının bir diğere sebebi de mülkiyettir. Bu durum şu şekilde açıklanabilir:

İnsanların topluma girmelerinin nedeni mülkiyetlerinin korunmasıdır ve insanların bir yasama seçmelerinin ve yetkilendirmelerinin amacı iktidarı sınırlamak ve toplumun her parçasının ve üyesinin hükümlerini ılımlaştırmak amacıyla toplumun bütün üyelerinin mülkiyetleri için çitler ve korucular olarak kurallar ve yasalar yapılabilmesini sağlamaktır. (Locke, 2012: ss.23-38)

Locke'un liberal devlet anlayışının temelini, mülkiyetin korunması oluşturur. Toplum durumuna geçişin önemli bir diğere sebebinin "mülkiyet" olduğunu söylemek mümkündür; bu, liberal devletin kurulmasının temelidir. Doğa durumu ve sivil toplum arasındaki en önemli etken mülkiyetin olmasıdır. Locke'a göre, doğa durumundan ziyade sivil toplumda, can güvenliği meselesi mülkiyet meselesinin öncülü haline gelir. Çünkü sivil toplumda bireyleri koruyan bir yasa mevcuttur ve bu yasa bireylerin can güvenliğini korumaktadır. Yasanın olması yargıcın olduğu anlamına da gelmektedir. Locke'un bu düşüncesi bir zincir misalidir. Çünkü birinin varlığı diğereine bağlıdır. Ona göre doğa durumunda yasa olmamasından dolayı bir yargıcın olmayışı insanları savaş haline itmektedir. Devletin varlığı bu noktada önem kazanır. Çünkü insanların rızasıyla gerçekleştirilecek toplum sözleşmesi devletin oluşumunda temel unsur olarak karşımıza çıkar. Hobbes ve Locke'un devlet tasavvurunda, birincisinde mutlakiyet temel olarak kabul edilirken ikincisinde ise liberal özellikler başatır. İnsanların rızasıyla oluşturulan bu yapıda, insan yaşamına doğrudan müdahale etme, yaşamsal faaliyetleri kısıtlama veya onları kendine tabii kılma anlayışı bulunmaz. Tersine, özgür kişiler yalnızca yasal yaptırımlarla sınırlanır veya kontrol edilir. Liberal fikir ve inançların etkisi oldukça belirgindir. Bireyci bir perspektifin hâkim olduğu bu yapıda devletin asli görevi bireyi korumaktır. Bu bağlamda Locke, Hobbes'un tam karşısında yer almaktadır. Locke'a göre, mutlak monarşi, bireyi merkeze alan düşünce biçimiyle uyumlu değildir. Kişilerin özgürlüklerinin kısıtlanarak veya tahakküm altına alınarak iktidarın tesis edilmesi, sivil yönetim anlayışına tamamen aykırıdır.

2. Güvenlik ve Egemenlik: Locke’un “İmtiyaz” Kavramı

Çağdaş siyaset bakımından Hobbes’un duruşu bariz bir şekilde güvenlik yönündedir. Locke’un duruşunda ise aksine özgürlük anlayışı görülür. Genel olarak Locke’un görüşlerinin özgürlüğe doğru kaydığı ve iktidarın keyfi taleplerine karşı özgürlüğün korunmasını gzeteten siyasal bir duruş sergilediği söylenebilir. Fakat Locke’un imtiyaz kavramına bakıldığında bir “zgrlk” geleneğini başlatmaktan çok güvenliğin önceliği üzerine liberal bir söylem geliştirdiği görülmektedir. “Kamu yararı için, bazen kanuna uymadan hatta bazen ona karşı gelerek, takdir hakkını kullanıp harekete geçme gücüne imtiyaz denir.” O halde imtiyaz, yöneticilere tanımlanmamış yetkiler vermekte ya da yöneticileri yasaların dışında tutmaktadır (Neocleous, 2014: s.29). Tek şart imtiyazın “halkın güvenliği” ve “kamu yararı” doğrultusunda kullanılması ise bu kavram çok sorunlu bir noktayı işaret etmektedir. Buna göre Hobbes’un merkeze koyduğu “halkın güvenliği en üstün yasadır” ilkesinin Locke’a göre de son derece doğru görülmektedir. Diğer bir deyişle halkın çıkarları doğrultusunda kullanıldığı sürece imtiyaz doğru olarak kabul edilebilmektedir. Locke ve Hobbes’un bu noktada yakınladığı söylenebilir (Neocleous, 2014: ss.26-51).

Locke başlangıçta amacı imtiyazın kullanımını dış ilişkilerle kısıtlamak gibi görünmekte ve sivil toplum içinde insanlar arasındaki ilişkilerle ilgili olarak gücün içerde kullanımıyla dışarda kullanılması arasında ayırım yapmaktadır (Neocleous, 2014: ss.23-40). Locke, yürütme, savaş yapma, barışı sonuçlandırma ve dış işleri yürütme gibi konularda düzenli olarak “federatif g” kullanır. Bunu “savaş ve barış, birlikler ve ittifaklar, tüm kişiler ve topluluklarla yapılan tüm işlemler üzerindeki güç” olarak tanımlar. Federatif gle birlikte yürütme ve siyasi gücü sivil toplumdan dışarı doğru kullanma ve yabancı kişiler üzerinde hareket etme eğilimindedir. Ayrıca iç politikada yaygın olan hizip tartışmaları ve kurumsal diyalogun aksine potansiyel olarak düşmanca olan uluslararası sahne sivil toplumun birleşik bir güç olarak süratle hareket etmesini gerektirir. Bu birlik kamu yararına yönelik talepleri bir araya toplar, yoğunlaştırır ve uluslararası tehlikeli ve öngörülemeyen doğa durumuyla yüzleşir. Sonuç olarak federatif g öncül, kalıcı ve pozitif kanunlar tarafından yönetilmeye muktedir olmaktan çok daha az yeteneklidir. Federatif g bu nedenle karar verme inisiyatifi yürütmeye kaydırır. Locke’a göre uzun süreli siyasi müzakereden ziyade üniter eylem, devletin dış işlerinde kamu yararına daha iyi hizmet eder (Baldwin, 2003: ss.5-35).

Tehlikeli bir dünyada güvenlik için gerekli olmasına rağmen federatif g, koruduğu sivil topluma kendi risklerini sunar. Yürütme, prestijini, etkisini ve siyasi g payını artırmak için dış işleri, savaşı veya ulusal güvenlik endişelerini manipüle edebilir. Böylece rneğin savaş yapma, en

etkili dağıtım için gücün en uygun şekilde tahsis edilmesinin aynı zamanda özel amaçlar için üretilme riskinin de beraberinde getirdiği bir kamu malıdır (Karaaslan & Tuncer, 2009: s.33). Dahası yürütme federatif gücü içe doğru yönlendirebilir. Dış ve iç güvenlik arasındaki sınırların bulanıklaştığı yerde yürütmenin federatif gücü kötüye kullanma riski daha fazladır. Bununla birlikte yürütme, yasama kısıtlaması olmaksızın iç siyasi iktidarı kullanmaya başlayabilir. Yürütme, sivil toplumu dış tehditlerden ve düşmanlardan korumak için federatif gücü yalnızca bu tür kaygılar ve bunların yokluğunda değil, her zaman kullanır. Federatif iktidarla birlikte hak-güvenlik çelişkisi daha belirgin hale gelir, anayasal denetim ve dengeler gerilir.

Ancak yürütme girişimi, yürütmenin tek taraflılığı anlamına gelir. Federatif güç bu nedenle anayasa dışı bir güç değildir. Aksine “yürütme-federatif güç” birlikte “gerçekte farklı açılardan bakıldığında tek bir güç” içerir, yürütmenin kamu yararına hizmet etme yükümlülüğü tarafından meşrulaştırılır ve sınırlandırılır. Bu nedenle onları farklı kişilere yerleştirmek de “uygulanamaz” olacaktır. Locke'un bunlar arasındaki ayrımı türde değil, esas olarak uygulama yönleri ve yürütmenin karşılıklı takdir yetkisine sahip olduğu derecelerdir. Yani toplum içindeki bireyler ile dıştan gelen tehditlere göre siyasi toplum gücünün uygun örgütlenmesi ve yönü arasında yürütme “hâkimliği” konusunda bir ayrım vardır. Böylece adil yürütmenin daimî yasaları uygulama gücünde olduğu gibi kamu yararı aynı anda federatif gücü haklı çıkarır ve sınırlar. Bununla birlikte kamu yararının anayasal yapıyla yakın ilişkisi nedeniyle federatif gücü yalnızca onu siyasi kontrol altına alan bir tür kurumsal kontrol ve dengeler içinde barındırır. Buna göre yasama organının müzakere süreçleri, onu federatif iktidarı yönlendirmek için uygunsuz kılarsa da onun ihtiyatlı bir şekilde gözetimini sağlar (Neocleous, 2011: ss.20-46).

Elbette uluslararası ilişkilerin doğası yasama organının belirli durumlarda kamu yararını yürütmenin federatif gücünden ne istediğini önceden belirlemesini veya geriye dönük olarak yargılamasını zorlaştırmaktadır. Bu nedenle federatif gücü yasama yerine yürütmeye vermek için aynı kurumsal gerekçeler, yasama organının gözetimini yürütme şeklini de etkiler. Bir sonraki bölümde açıklanacağı gibi Locke'un yasama organı, istediği herhangi bir yasaı geçirme yetkisine sahiptir. Bu nedenle yürütmeyi federatif gücü kullanmasında sınırlamaya veya kınamaya çalışabilir. Bu resmî güce rağmen yasama organının bu alandaki kurumsal sınırlamaları, muhtemelen (ve haklı olarak) yürütmenin takdirine bırakılacağı anlamına gelir. Ayrıca çıkardığı herhangi bir yasanın etkinliği, bir dereceye kadar öngörülemez gelecekteki olaylara bağlı olacaktır. Yasaların işlevi aynı zamanda iç işlerde yürütme yetkisini sağlamaktan onu yabancı işlerde kontrol etmeye doğru değişir. Yasama saygısı, uygulanabilir yasaların kıtlığı ve uluslararası doğa durumunun iniş çıkışları

yürütmeye federatif gücü kullanırken varsayımsal bir özgürlük verir. İç bağlamda kabul edilemez olan şekillerde haricî olarak hareket edebilir. Bu güçle ilgili olarak Locke'un yürütme üzerindeki yasama denetiminin zayıfladığı görülür. Yürütme, federatif gücü iç işleri tahrif etmek için içeriye yönlendirirse yasama organı gücünü bir kez daha esnetecektir. Ayrıca yürütmenin görevi kötüye kullanma riskinin yasama organının doğal saygısını aşması gibi olağandışı bir durumda yasama organı yine de federatif gücü doğrudan sınırlamaya çalışabilir. Locke'un anayasal modelinde, federatif gücün en iyi şekilde resmi olarak sınırlandırılmamış ancak devlette yerleşik olduğu anlaşılır (Paker, 2012: ss.97-120).

Locke'un özgürlük lehine algıladığı mutlakiyetçiliğe rağmen yorumcular tarafından sürekli gözden kaçırılıyor gibi görünen şey, Locke'un sağduyuya yer vermesidir. Çünkü can ve mülkiyetin yanı sıra diğer kamu mallarının korunması bazen acil eylem gerektirebilir (Ward, 2006: ss.691-705). Toplumun iyiliği için “kazalar ve zorunluluklar” ile başa çıkmalarına izin vermek amacıyla yürütmenin elinde bir miktar güç bırakılması gerektiğini kaydetmiştir. Yasanın reçetesi olmadan ve hatta bazen yasaya karşı uygulanacaksa bu gücün kullanılmasına karşı çıkacak olanlar için tek başvuru yolu sayıları yeterliyse şiddetli bir devrim yapmak ya da cennete başvurmak olacaktır. Bu, teorisyenlerin insan ve bireysel özgürlük idealinin bazen devlet gerekliliğinin taleplerine ikincil olabileceğine dair erken bir anlayışı ortaya koymaktadır. Kabul etmek gerekir ki Locke bu gücün kullanılmasının iç meselelere karşıt olarak dış ilişkilerle sınırlandırılmasını amaçlamıştır. Onların neredeyse ayrılmaz olduklarını kabul etmiştir.

Bu açıdan değerlendirildiğinde ise güvenlik özgürlüğe içkindir. Güvenlik, liberal perspektifte bireyin kişisel çıkarları ve özgürlüğü ile özdeşleştirilen bir kavram olup, bu yaklaşımın temelini oluşturmuştur. Güvenlik, toplumların var olmasında önemli rol oynarken siyasal yaşamın temel sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır (Yorulmaz, 2014: s.108). Bu nokta güvenlik önlemleriyle kısıtlanan özgürlük, kendi başına siyasi bir amaç olmaktan ziyade güvenliğin kurumsallaşmasının bir unsuru haline gelir. Modern liberalizmin ortaya çıkışıyla birlikte ilan edilen özgürlük projesi, güvenlik projesinin ayrılmaz bir parçası olarak karşımıza çıkar.

3. Soğuk Savaş Öncesi ve Sonrası Güvenlik Algısının Dönüşümü: “Güvenlik Endüstrisi ve Güven(siz)liğin İnşası”

Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği'nin öncülüğünde “Soğuk Savaş” olarak ifade edilen “Yeni Dünya Düzeni”nin başlangıcı İkinci Dünya Savaşı sonrasına tarihlendirilebilir. Dünyadaki devletlerin bu ikili blokların içerisinde bulunduğu -bloklarda yer almayanların

“bağlantısızlar” olarak adlandırıldığı üçüncü bir grubun olmasıyla birlikte- bir yapı meydana gelmiştir (Sancak, 2013: s.128). Üçüncü grup ABD ve Sovyetler Birliği arasında bir tehdit olarak görülmemektedir. Bu dönemde, güvenlik anlayışları genellikle askerî, ekonomik, ideolojik ve siyasi temellere dayanarak şekillendirilmiştir. Soğuk Savaş dönemine özgü bir diğer özellik, güvenlik politikalarının öznesinin belirlenmesiyle ilgilidir. Bu dönemi diğerlerinden ayıran bir özellik, güvenlik tehdidi oluşturacak öznenin devletler olmasıdır. Ayrıca, bu dönemin güvenlik anlayışında bir diğer belirgin özellik, güvenliğin öncelikli bir konumda olmasıdır (Sancak, 2013: s.129). Bu bağlamda, güvenlik öncelikli bir pozisyonda ön plana çıkmaktadır.

Soğuk Savaş'ın bitmesiyle ikili yapı sona ermiş ve tek yapıli sisteme dönüşmüştür. Bu dönem uluslararası bir değişim dönemi olarak kendini göstermiştir. Örneğin, eski ABD Başkanı George W. Bush 11 Eylül saldırılarından sonra terörizme karşı ulusal güvenlik stratejilerini öncelikli konuma getirmiş ve yaptığı konuşmalarla yeni düşman tanımını oluşturmuştur (Şahin & Demirci, 2021: ss.399-404). Eski ABD başkanı George Bush'un 11 Eylül saldırısından sonra yaptığı Ulusa Seslenişinde özgürlük perspektifinden devletin güvenliğinin daha iyi bir duruma geldiği ifadeleri yer almaktadır. Foucault'ya (2004: s.263) göre bu noktada devletin ırkçılığı araçsallaştırdığını ifade ederek “öteki” ayrımını net bir şekilde ortaya koymaktadır. Güvenlik anlayışındaki değişimin temel nedeni, tehdidin sadece tek boyutlu olmaması ve bir durumun çok boyutlu bir temsil kazanmasıdır. 11 Eylül saldırılarından sonra üçüncü grup “bağlantısızlar”, “haydut” devletler olarak nitelendirilmiştir. Batılı tehdit söylemlerine bu gruplar dâhil edilmiş ve bu gruplara karşı güvenlikleştirme eylemleri gerçekleştirilmiştir (Kaygusuz, 2014: s.55). Bu yeniçağda tehditlerin kaynağı, zamanlaması ve biçimi tahmin edilemez hale gelmiş, mücadele alanı çarpıcı biçimde değişip genişlemiş ve tüm dünya bu mücadelenin temeli haline gelmiştir.

20. yüzyılın sonlarından itibaren oluşan yeni yapılanmanın Hobbes ve Locke'un görüşleri ile yakın ilişkisi bulunmaktadır. Oluşan süreçte özellikle önleyici çalışmalar ön plana çıkmıştır. Bu çalışmaların en önemli adımı bireysel özgürlüklerin ve hakların eşit düzeyde korunabilmesidir. Leviathan kitabında, insan doğasını kendi çıkarlarını takip eden ölümcül varlıklar olarak tanımlayan ve devleti bireylerin can güvenliğini koruyan bir demir eldiven olarak betimleyen Hobbes, insan doğasına dair olumsuz bir bakış açısını benimsemiştir. Hobbes'a göre insanoglu, kendini koruma güdüsü ile hareket etmektedir. Küreselleşen dünyada da durum Hobbes açısından değişmemiştir. Hatta artık konu uluslararası ölçekte savaş durumundan kaçınma yönünde daha da belirleyici bir nitelik kazanmıştır. Hobbes'a göre insanın toplumsal bir yaşamda var olması, onun toplumsallığı ile ilgili değil, güvenlik ile ilgili korkuları karşısında bir sığınak bulma arayışındır. Bu anlamda bir

toplumun sağlayacağı en önemli yarar, güvenlik ve korunmadır. Ona göre mutluluğa güç aracılığıyla ulaşılabilir. Her ne kadar Hobbes küreselleşen bir post-endüstriyel toplumda yaşamamış olsa da onun düşünceleri gücün değişen niteliğine uyarlanabilir. Küresel ölçekte güçlü devlet, evrensel düzlemde ele alındığında, sürekli mutluluğun garantisi anlamını taşıyabilir. Locke'un bakış açısından, doğa durumunda insanın hak ve özgürlükleri ile var olduğu yaklaşımı, pozitif hukukun özgürlükçü nitelik kazanmasına temel oluşturur. Hobbes'un bakış açısından ise doğa durumunda kötü ve savaşçı bir insan tanımlaması da insanın bu yönünün dizginlenmesini ve sınırlandırılmasını gerektiren otoriter ve baskıcı bir pozitif hukuka temel oluşturacaktır. Doğal hukuk açısından her insan tüm gücüyle barışı amaçlar, ancak buna ulaşamayacağını anladığında savaşın araçlarına başvurmayı gerekli görür. Bu anlamda bireylerin güç sahibi devlete itaati Hobbes tarafından meşrulaştırılmıştır. Ve bu durum günümüz dünyasında güvenlik ve özgürlük problemi ile de doğrudan ilişkilidir. Yine doğal hukuk ilkesi uyarınca, tüm bireylerin de böyle davranmaya eğilimli olmalarıyla, bireyler haklarından, barışın ve kendilerinin savunulması zorunluluğunun gerektirdiği oranda vazgeçmeye hazır olması söz konusudur.

Hobbes'a göre, yapılan antlaşmaları güce dayalı olarak yürütecek olan kurum devlettir. Devlet, sözleşme yapılarak insanların bir araya gelmesi ile oluşur. Günümüz dünyası açısından güçlü olan devlet bu gücü elinde bulundurması nedeniyle egemendir. Diğerleri ise tebaadır. Hobbes'a göre egemen olan devlet, ölümlü Tanrı'dır. O, bireyler tarafından yaratılmıştır ve gücü mutlak. Günümüz küresel ilişkiler ağında insanların güvenlik ve özgürlük içinde yaşama gereksinimi Hobbes açısından, egemen devletlere ya da küresel güçlere rıza ile itaat eden insanlar ya da toplumlar aracılığıyla sağlanabileceği düşünülerek ilişkilendirilebilir. Sonuçta Hobbes mutlak egemenlik anlayışından yana olmakla birlikte O, Leviathan'ı insanları düzene, barışa ve özgürlüğe kavuşturmak için kurmuştur.

Dünyada güvenlik sorunları çok değişmiştir. Aslında Soğuk Savaş'ın sona ermesi, dünyanın yeni bir savunma biçimine ihtiyacı olduğunu göstermiş ancak çatışmayı bitirmemiştir. Sadece çatışmanın kaynağını değiştirmiştir. Özellikle Soğuk Savaş'tan sonra tehdit daha belirgin hale gelmiş ve şiddetlenmiştir. Bu genişleme ve derinleşme, Soğuk Savaş döneminde güvenlik alanında güvenlik bilincinin terk edilmesine yol açmış ve bu bağlamda yeni bir güvenlik bilinci ortaya çıkmıştır. Güvenliğin genişletilmesi, güvenlik tehditlerinin kaynaklarıyla ilgili temel konuları kapsarken güvenliğin derinleştirilmesi, güvenliğin amacı yani güvenliğin kimlere sağlanması gerektiği ile ilgili konuları kapsamaktadır (Aksu, & Turhan, 2012: s.70).

Güvenlik alanının genişlemesi, güvenliğin bir meta olarak kapitalizmle bütünleşmesiyle birlikte gelmektedir. Devletin meşruiyetinin artık sadece şiddet tekeline değil, güvenliğin etkin koordinasyonunda arandığı bu dönemde güvenlik sektörü kamu gücünün boyunduruğundan çıkmakta ve piyasa ile bütünleşmektedir. Piyasa, zne ve iktidar arasındaki bütünleşmeyi açığa çıkarmaktadır. Ulrich Beck'in (2014) bir makalesinde belirttiği üzere risk kavramına baktığımızda ise modern dönemde daha da belirgin hale geldiğini görmekteyiz. Risk kavramı şu şekilde tanımlanmıştır: "Risk kavramı (*reflexice*), dönüşlü modernleşme kavramıyla doğrudan ilişkilidir. Modernleşmenin kendisinden kaynaklanan tehlikeler ve güvensizliklere karşı sistematik bir mücadele olarak bir risk tanımı yapılabilir" (Beck, 2014: s.25).

Ulrich Beck, *Risk Toplumu: Yeni Bir Modernliğe Doğru* (*Risk Society: Towards a New Modernity*) adlı eserinde, 1986 yılında bu kavramı ilk defa gündeme getirmiştir. Risk toplumu, endüstriyel ve teknolojik gelişmelerin yarattığı risklerin geleneksel toplumsal yapıları ve düzenleri nasıl etkilediğini anlamak için kullanılan bir ervedir. Beck'e göre, endüstri toplumundan risk toplumuna geçiş süreci önceki toplumsal yapılardan farklı olarak insanların maruz kaldığı risklerin türü ve leğinin önceki kuşaklara göre farklılık gösterdiği bir dönemi ifade etmektedir. Beck'in risk toplumu kavramı, sanayi toplumunun artan karmaşıklığa, kontrol ve güvenlik mekanizmalarının hızına ayak uyduramaması sonucu ortaya çıkan modernleşme sürecini anlatmaktadır. Beck'e göre bu durum, geleneksel güvenlik önlemlerinin yetersiz kaldığı, kontrol edilemeyen risklerin meşrulaştırılıp büyütüldüğü ve bunun sonucunda sanayi toplumunun risk toplumuna dönüştüğü gelişimin bir tezahürüdür (Chuhachi, 2007: s.138). Beck, Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin genellikle kaynaklandığı riskler, sosyal, ekonomik ve politik düzen üzerinde belirgin etkilere sahip olduğunu ifade etmektedir. Beck'in risk kavramı güvenlik ekseniyile de ilişkilidir. Geleneksel toplumlarda güvenlik genellikle askerî tehditlerden ve doğal afetlerden korunma anlamına gelirken, risk toplumlarında güvenlik genellikle teknolojik ve endüstriyel gelişmelerden kaynaklanan risklerden korunma anlamına gelir. Beck, güvenlik ve riskin birbirinden ayrılamayacak kadar yakından ilişkili olduğunu ve güvenliğin, modern toplumdaki risk yönetimi ve risk azaltma çabalarının merkezinde yer aldığını savunuyor. Beck'in risk toplumu kavramı, endüstri toplumunda güvenlik ve kontrol mekanizmalarının yetersizliğinden kaynaklanan modernitenin evrimini temsil etmektedir. Bu gelişme, geleneksel yaklaşımların artık artan karmaşıklık ve risklerin çoğalmasıyla baş edemediğini göstermekte ve toplumun daha duyarlı, uyarlanabilir ve kapsamlı güvenlik anlayışına doğru bir değişimi temsil etmektedir. Bu kavram güvenlik ve tehdit ile ilişkilidir. Tehditlerin olduğu toplumlarda tedbirlerin de açığa çıktığını söyleyebiliriz. Günümüzde devletler tarafından güvenlik

endüstrisinin yatırım yaptığı güvensizlik kültürünün olduğunu ifade edebiliriz (Paker, 2009: ss.211-216). Bu bağlamda liberal y netimsellikten neo-liberal y netimselliğe geçiş aşamasını ifade eder. İktidar tarafından güvenlik hem özgürlüğün bir koruyucusu hem de yaşam üzerindeki h kimiyeti temsil eder.

Michel Foucault'ya (1977-1978) göre neo-liberal yönetimsellik, bir taraftan bireyi  zg rleştirirken bir yandan onları kontrol ve baskı altında tutmaktadır. Michel Foucault, iktidar ilişkilerini ve devletin işleyişini yönetimsellik kavramı üzerinden inceleyerek bireylerin ve toplumların nasıl yönetildiğini anlamaya çalışmaktadır. Foucault'nun yönetimsellik kavramı yalnızca kamu kurumları ve devletin siyasi otoritesiyle sınırlı olmayıp aynı zamanda çeşitli güç ilişkileri ve kurumsal pratiklerin birleşimine de gönderme yapmaktadır. Yönetimsellik, devletin bireyleri ve toplumu nasıl düzenlediğini, kontrol ettiğini ve yönlendirdiğini kapsayan kapsamlı bir bakış açısıdır. Foucault'ya göre yönetimsellik, siyasetin geleneksel anlamının ötesine geçen iktidar rejimlerini ifade eder. Toplum, ekonomi, nüfus, güvenlik ve özgürlük yeni h k metin unsurlarıdır ve bu unsurlarda halen güncel değişim biçimlerini görebiliyoruz (Foucault, 2007: s.354). Foucault'nun yönetimsellik kavramında güvenlik önemli bir rol oynar. Foucault'ya göre modern devlet, bireyleri sadece zorlama ve baskı aracılığıyla değil aynı zamanda güvenlik ve kontrol mekanizmalarını kullanarak da yönetmektedir. Bu, sadece fiziksel güvenliği değil, devletin sosyal düzeni, ekonomiyi ve nüfusu düzenleme çabalarını da içermektedir. Foucault'nun 'biyoiktidar' kavramı güvenlikle olan bu ilişkiyi vurguluyor. Modern devlet, bireylerin yaşamlarını, sağlıklarını ve genel refahını düzenleme çabalarını içeren bir biyoiktidar biçimine evrilmiştir. Bu, devletin kişisel güvenliği değil, bireylerin yaşam tarzını, sağlığı ve diğer biyopolitik alanları da düzenlemeye yönelik çabalarını içermektedir. Foucault'nun 1977-1978'deki *Güvenlik, Toprak ve Nüfus* ve 1978-1979'daki *Biyopolitiğin Doğuşu* derslerinde ele aldığı temalar, liberal yönetim sanatlarının nasıl şekillendirildiğini ifade etmiştir. Foucault bu dönemde özgürlüğün güvence altına alındığını vurgulayarak bireysel ve kolektif çıkarları dengeleme çabalarının nasıl g  ilişkilerini yarattığını anlatır (Yandaş, 2010: s.131). Foucault'nun "liberal h k met" terimi, onun modern toplumdaki iktidar ilişkileri ve yönetim biçimlerine ilişkin analizinde ortaya çıkan bir kavramdır. Foucault bu terimi liberalizmin toplumsal düzeni nasıl yarattığını ve bireyleri nasıl yönettiğini anlamak için kullanır. Liberal h k metlerin bakış açısına göre özgürlük artık yalnızca bireylerin otoriteye yasal olarak direnme hakkını ifade etmiyor. Yönetim sürecinin de temel unsuru haline gelmiş olup, bu bağlamda anılan özgürlükler, güvenlik mekanizmaları tarafından dengelenen ve düzenlenen, klasik hukuk ilkelerine dayanan özgürlükler dönemidir (Yandaş, 2010: s.132). Michel Foucault'nun yönetimsellik kavramı, devletin bireyleri ve

toplumu nasıl güvenli bir şekilde düzenlediğini ele alıyor. Güvenlik yalnızca fiziksel tehlikelerden korunma anlamına gelmez ve devletin bireylerin yaşamını, sağlığını ve genel refahını düzenleme çabalarının bir parçasıdır. Bu Foucaultcu bakış açısı, çağdaş devletlerin ve iktidar ilişkilerinin karmaşıklığını ve geniş kapsamlı etkilerini anlamaya yönelik bir yaklaşım sağlar.

Neo-liberal yönetimsellik, temelde Klasik liberal anlayış üzerine temellenir. Bu bağlamda aydınlanma düşüncesinin öncülerinden olan Locke, devletin henüz mevcut olmadığı doğa durumunda, her bireyin Tanrı tarafından verilmiş, devredilemez ve elinden alnamaz haklara sahip olduğunu vurgular. Locke'a göre bu haklar; yaşama, özgürlük ve mülkiyet haklarıdır. Locke bu doğal haklar aracılığıyla doğa durumundaki bireylerin eşit ve özgür bir biçimde hayatlarını sürdürdüklerini belirtir. Ancak bir yandan, hak ve özgürlüklere saygı duymayan kişilerin müdahalelerini önlemek, öte yandan da bireylerin hakları ihlal edenlere ceza verirken ya da zararlarını karşılattırırken adil olmayabileceği olasılığını ortadan kaldırmak amacıyla, bireyler bir toplumsal sözleşme yapmak yoluyla önce sivil toplumu sonrasında da devleti oluştururlar. Böylece bireyler, doğa durumunda sahip oldukları hakları çiğneyenleri cezalandırma hakkını kendi üstlerindeki güç olan siyasal otoriteye devrederler. Locke'a göre iktidarın kaynağı halktır. İktidar meşruiyetini halkın rızası ile sağlamaktadır. Eğer devlet, asıl amacı olan bireylerin doğal haklarını korumak görevinde yetersiz veya başarısız olursa bu hakları kendisi ihlal etmiş ya da koruyamamış sayılacağından, bireyler açısından sözleşme hükümsüz kılınabilir. Bu durum devlete ya da siyasal otoriteye başkaldırma hakkını doğurur. 20. yüzyıl sonlarından itibaren şekillenen yeni post-kapitalist düzen ve neo-liberal perspektif, Locke'un görüşleri ile çelişmemektedir. İnsanların güvenlik ve özgürlüklerinin korunması, gücünü halk iradesinden alan ulus devletler ve ulus devletleri içinde barındıran ve temelini dünyaya egemen olmasını sağlayan ekonomik güçten alan uluslararası örgütler aracılığıyla ve yine rıza ile sağlanmaktadır. Bu noktada Hobbes'un şiddetle karşı çıktığı ve Locke'un iktidarı sınırlandırmanın temel aracı olarak gördüğü güçler ayrılığı ilkesi önem kazanır. Locke güçler ayrılığının yozlaşma potansiyeli taşıyan iktidarın kontrol edilebilmesi için bir zorunluluk olduğunu vurgular. Günümüzde de bu ilke yani, yasama, yürütme ve yargının birbirinden bağımsız güçler olarak demokrasinin ön koşulu olduğu yaklaşımı sürdürülmektedir. Ancak günümüzde mesele sadece ulusal düzeyde var olmamaktadır. Uluslararası ekonomik güçlerin küresel ölçekteki egemenliğinin, dünyada adaletin, özgürlüğün ve güvenliğin sağlanması konusundaki tavrı belirleyici olmaktadır. Bu durum uluslararası eşitsizlik problemi ile dikkate alınması gereken önemli bir mesele olarak karşımıza çıkar.

Locke, yönetimlerin meşruluğunu iki koşulla açıklar. İktidarın yasalarca belirlenmiş koşullarla elde edilmesi ve gücün zorbalıkla kullanılmaması yani doğal hukuk açısından geçerli olan hakların yok sayılmamasıdır. Aksi halde Locke'a göre, halkın direnme ve isyan hakkı doğar. Buna günümüzdeki güvenlik ve özgürlük problemi açısından baktığımızda, güvenlik ve özgürlüğü sağlamakla yükümlü otorite, ulusal düzeyden küresel bir düzeye geçmiş olduğundan, meşruiyetin de uluslararası bir düzlemde yeniden tanımlanması bir zorunluluktur.

Menkul kıymetlerin sermaye için cazip bir yatırım alanı haline geldiği görülmektedir. Bu süreç sonucu geleneksel olarak korumasız güvenlik alanı haline gelmeyen alanlar da güvenlik teknolojisi kapsamına alınmaktadır. Siteyi koruyan güvenlik görevlileri, alışveriş merkezleri, havaalanları, cezaevleri,  niversite girişlerine yerleştirilen elektronik kapılar, şehirlerdeki güvenlik kameraları, ölüm sigortası, bilgisayarlarda bulunan virüs programları, pencerelere takılan alarmlar vb. birçok şey bizi daha güvenli kılan vazgeçilmez ürünler haline gelmiştir (Paker, 2012: s.139). Bu durumun temel amacı ise güven içerisinde olmak için alınacak önlemlerin bireysel adımlarla gerçekleştirilmesi gerektiğinin altını çizerken toplum için alınacak önlemlerin olmayışı kişilerin kendisini korumanın yollarını bulması gerektiğidir (Yardımcı, 2009: ss.226-260). Bu  r nler piyasa içerisinde yeni bir meta olarak karşımıza çıkmaktadır. Güvenlik piyasasının k r imajları aslında öznelerin ne kadar güvende olduğu ile doğru orantılıdır. Toplumsal düzeni güvensizliğe maruz bırakarak k r imajlarını yükseltmeye çalışırlar. Bu noktada yaptıkları taktik ise her şeyi “güvenlikleştirme” girişimleri olmuştur. Toplum içerisinde yaratılan bu “güvenlikleştirme” girişimleri, güvenlik metalarını aldırarak tamamen “güvenlik bilinçli” bireylere yani öznelere dönüştürür. Gündelik rutinlerinin değişmesi ontolojik sorunlar açığa çıkarmaktadır. Bu durumda bireylerde yani öznelerde ontolojik güvensizlik açığa çıkar. Çünkü ontolojik güvenlik, “günlük hayat rutinleriyle” doğrudan bağlantılıdır (Ertem, & Düzgün, 2021: s.49). Günümüzde yaşanmış ve hala etkisi süren Koronavirüs salgını toplumu olumsuz etkilemiş ve ontolojik güvensizliğin açığa çıkmasına neden olmuştur. Bireylerin günlük rutinlerinin değişmesi, evin dışına belli bir saat dilimi içerisinde çıkması, bu sürecin tam olarak ne zaman biteceğine dair bir bilginin olmaması, maske takılma zorunluluğu vb. gibi bireylerin günlük faaliyetlerinin değişime uğraması bu durumun tam olarak örneğidir. Güvenliği sağlamak için öznelerle kitle iletişim aracılığı ile iletişim sağlayarak onlar için bir talep oluşturur. Bu açıdan bakıldığında ise endüstri bir talebe karşılık vermez, o talebin oluşmasında rol oynar. Böylelikle güvenlik, toplumun kurucu ilkesi haline gelir ve insanlar toplum içerisinde güvenliğin yarattığı güvensiz bir dünyada yaşadığı fıkrı ile bütünleşmeye başlar. İktidarın oluşturduğu güvensizlik miti toplumda kendini göstermeye bu şekilde başlar. Paker’e (2012: s.47)

göre kamusal olarak sağlanan güvenlik döneminde, kamusal otoritenin meşruiyeti temel alındığı alandır ve bu durumda verilen mesaj şudur: “Tehdit var, ama bizim sayemizde güvendesiniz.” Yeni dönemde ise güvenlik pazarının verdiği mesaj şöyle olacak: “Tehdit var, fakat güvenlik endüstrisinin ürünlerini kullanarak güvende olabilirsiniz.”

Güvenlik endüstrisi, bireylerin, kurumların, devletlerin veya toplulukların çeşitli tehditlere ve risklere karşı korunmasına yönelik hizmetler ve ürünler sunan bir sektördür. Soğuk Savaş’ın sona ermesi yeni güvenlik tehditlerinin ortaya çıkmasına neden oldu. Terörizm, siber saldırılar, sınırlar arası suçlar gibi yeni ve karmaşık güvenlik sorunları ortaya çıktı. Bu, güvenlik endüstrisinin odak noktasını değiştirdi ve daha önce üzerinde pek durulmayan alanlara yönelim gösterdi. Bu endüstri, günümüzde fiziksel güvenlik, siber güvenlik, biyometrik tanıma, güvenlik kameraları, alarm sistemleri gibi birçok alt sektöre ayrılmış durumdadır. Bu sektör, sürekli olarak gelişen tehditlere ve teknolojik yeniliklere uyum sağlamak için çaba harcamaktadır. Bu nedenle, güvenlik endüstrisinin tarihinde belirgin bir başlangıç noktası olmamakla birlikte, tarihsel olarak farklı dönemlerde çeşitli evrimler geçirdiği söylenebilir. Güvenlik endüstrisi, tehditlerin evrimine ve teknolojik gelişmelere paralel olarak sürekli olarak değişen ve gelişen bir alandır. Sonuç olarak, Soğuk Savaş’ın bitimi, güvenlik endüstrisinde önemli değişikliklere neden oldu ve sektörü daha çeşitli, teknoloji odaklı ve özel sektör ağırlıklı bir yapıya doğru evrimleştirdi. Bu dönem, güvenlik endüstrisinin daha karmaşık ve küresel bir çerçeveye uyum sağlama ihtiyacını ortaya koydu. Bu bağlamda güvenlik endüstrisi açığa çıkmıştır. Toplum içerisindeki tehdit unsurlarına göre şekillenen bir piyasaya sahip olması bireyler açısından cazip görülmektedir. Piyasaya dahil olan güvenlik mekanizmaları bireyleri daha güvende hissi yaratarak aslında güvenlik araçlarını satın almaya zorlamaktadır. Bu kısır bir döngü gibidir çünkü güvenlik aletlerinin hepsine sahip olsak bile kendimizi güvende hissetmemiz mümkün değildir. Yaratılmak istenen duygu güvende olma duygusudur fakat arka kapıdan içeriye aldığı düşünce ise bunlara sahip olarak aslında güvende olmadığımızı hissetmektir.

Toplumsal endişe ve güvensizlik hayatın bir ilkesi haline gelmektedir. Güvenlik artık tamamen piyasanın içine girmiştir. Bu noktada güvensiz bir toplum içinde yaşadığımızdan değil tamamen bir güvenlik söyleminin değişimi ile karşı karşıya kaldığımızdan bahsedilebilir. Toplum içinde bireylerin güvenlik ürünlerinin tamamına sahip olmalarına rağmen hala güvende hissetmemeleri aslında iktidarın sağlamaya çalıştığı özgürlüğün güvenlik önlemleri altında bir güvenlik sorununa dönüşmesine yol açmıştır. Liberal düşünce tarzının arkasında ise son derece aşırı ve tehlikeli ‘güvelik tedbirlerini’ meşrulaştıran ve liberal olmayan gerekçeler yatmaktadır. Güvenlik ve özgürlük arasındaki denge miti, liberal düşünceyi teşvik ederek her türlü otoriter güvenlik

önlemini içeri sokar ve daha sonra bu önlemler liberal argümanlarla meşrulaştırılır. Liberal “özgürlük” projesinin aslında bir güvenlik projesi olduğu gözler önündedir.

Sonuç olarak endüstri güvensizliği yaratıp ancak tüketim yoluyla güven içinde olabileceğimizi aşılarken aynı zamanda üstü kapalı olarak şu mesajı verir: Paker’e (2012: s.139) göre “Ne yaparsanız yapın hiçbir zaman yeterince güvende olamazsınız.” Diğer bir deyişle güvenlik endüstrisi kâr edebilmek için güvenliği satmalıdır. Güvenlik algısını oluşturmak ve ürünleri bize satabilmek için endüstri öncelikli olarak güvensizlik yaratmalıdır. Böylece bireylerin toplumun güvensiz olduğu fikrini benimsemesi sağlamalıdır (Paker, 2012: s.127). Günümüzde ise güvenlik piyasası en çok gelişen ve en kârlı sektör haline gelmiştir. Güvensizlik kültürü ile oluşturulan bir toplum içerisinde yaşamaktayız. Bu anlamda nereye bakarsak bakalım güvenliği görürüz. Çünkü günümüzde güvenlik bilinci, toplumda yeni egemen ideoloji biçiminde kendini gösterir.

Sonuç

Thomas Hobbes ve John Locke, doğa durumu ve toplum sözleşmesi gibi teorilerindeki unsurlarını ulaştıkları sonuçlara göre tasarlamışlardır. Her iki düşünür de siyasal düşünceye önemli noktalara değinmiş ve modern siyasal düşüncenin temellerini atmışlardır. Ayrıca Locke, liberalizm öğreticisi ve özgürlük teorilerinin belirleyicisi olmuştur. Yapılan çalışma ve incelenen makaleler neticesinde ulaşılan sonuç Locke’un özgürlük ve güvenlik dengesinde ibreyi özgürlüğe doğru çevirmiş gibi gözükse de Hobbes’a yakın olduğunu söyleyebiliriz. Yani Locke’ta özgürlük adı altında devletin güvenliğinin önceliği olduğunu ve aslında Hobbes’la çok yakın çizgide gittiğini ifade edebiliriz. Locke’un teorisinde doğa durumundan siyasal durumu geçişte birtakım çelişkiler ortaya çıkmaktadır. Doğa durumundan çıkmak için siyasal otoriteye karşı rıza göstermesini ifade etmektedir. Bu geçiş sırasında Locke’un önemli kavramlarından olan mülkiyet kavramı, genel bir rızanın varlığı için yeterli olarak görülmemektedir. Bir diğer önemli kavram olan imtiyaz anlayışı, bireyin özgürlüğünü kısıtlayacak bir iktidar uygulaması olarak karşımıza çıkmaktadır. Locke’a göre imtiyazın kullanılması için iki koşul vardır; halkın güvenliği ve kamu yararı ilkeleridir. Locke’a göre acil ve olağanüstü durumlarda bu imtiyaz yasalara rağmen kullanılabilir. Bu doğrultuda ise günümüz toplumsal ilişkilere bakıldığında sorunlu noktalara işaret etmektedir. Locke’un düşüncelerinde özgürlüğün, güvenliğin gerisinde kaldığını söylememiz yanlış olmayacaktır. Çağımızdaki bazı devletler, birey özgürlüklerinin güvenlikle temin edileceğine inanırken, güvenliğin birey özgürlüklerinin önünde bir kısıtlayıcı faktör olarak algılandığı gözlemlenmektedir. Yaşanan bu çelişkide güvenlik olgusu her zaman ön planda tutulmakta ve güvenlikle ilgili yaşanılacak herhangi bir durumda ilk sırada kişilerin özgürlüklerinin kısıtlanması gerçekleşmektedir. Günümüzde

güvenliğin yarattığı bir güvenlik sorunuyla karşı karşıya olduğumuz söylenbilir. Özel güvenlik görevlisi sayısı 1,5 milyon sınırına yaklaştıkça ve artan elektronik takip sistemleri mevcut kolluk kuvvetlerine eklendikçe, sayıları artan özgürlük konusunun yanı sıra “güvenlik konusu”nun da bir güvenlik sorunu haline geldiği görülmektedir. Bu bağlamda güvenlik politikalarına yeni alanlar ekleyerek devletin nüfuz alanının genişlemesi ve devletin kontrolünün sürekli toplum üzerinde olması yerine güvenlik politikalarının geliştirilmesi ve düzenlenmesi gerekmektedir. Güvende hissetmek amacıyla verilen yetkilerin zaman içinde en büyük güvenlik tehdidine dönüşme olasılığı, güvenlik g  leri ile vatandaş arasındaki yasal sınırların belirlenmesini gerekli kılmaktadır. Bu noktada Locke’a bakıldığında “imtiyaz” kavramı burada kullanılabilir. Sağlanan geniş çaplı hakların aslında ne kadar sorunlu bir duruma işaret ettiği görülmektedir. Güvenlik kamu yararına olan bir durumdur ve dolayısıyla da doğal olarak devletin işidir. Gücü elinde bulunduranlar, kimlerin veya neyin güvenlik sorunu olduğuna karar vererek, bu çerçeveyi dayatarak güvenlik aygıtını nitelik ve nicelik olarak genişletir ve daha etkin hale getirir. Güvenlik aygıtı etrafındaki tartışma, sağlanan güvenliğin yeterliliğinden ziyade güvenlik ihtiya ına odaklanmaktadır. Locke’un “imtiyaz” kavramı siyasi bir gücü olarak karşımıza çıkmaktadır.  zg rl klerin azalmasıyla birlikte, devlete verilen ekstra gücü kötüye kullanma riskinin yanı sıra baskıcı hareket etme yeteneği de artmaktadır. Terör tehdidini ciddiye almak gerekirken, araçları amaçlar ile karıştırmak büyük bir hatadır.  zg rl kler, belirsiz güvenlik vaatleriyle takas edilmemelidir.

Güvenlik aygıtı yasal ve fiil  olarak genişletilmiş bir durumdadır. Zaten yeterince çaresiz ve savunmasız bir durumda olan vatandaşlar, mevcut kolluk gücü ve hatta yargı karşısında, hizmet adı altında yeni güvenlik çevresi ile kuşatılmış durumdadır. Temel  zg rl k sınırlamaları “sizin güvenliğiniz için” söylemiyle gerçekleştirilmektedir. Bu söylem Locke’a bir göndermedir. İktidara sağlanan imtiyazlar bireysel özgürlük temelinde gerçekleştirilen bir güvenlik algısına fakat derinlemesine bakıldığında ise tamamen devlet güvenliği için sağlanan bir özgürlük sorununa işaret etmektedir. Locke’a göre, insanın doğal özgürlüğü, dünyadaki herhangi bir üstün g c ten  zg r olmaktır. Doğa durumunun mutlak veya keyfi gücün olmadığı bir “mükemmel özgürlük” durumu olduğunu teorileşirmiştir. O halde amaç, hürriyetin h k meti dağıtmak için aşındığı düşünülürse insan özgürlüğünün güvence altına alınabileceği ve yurttaşların haklara sahip olduğu bir topluma katılmaktır. Bu nedenle Locke’un genel olarak dengeyi özgürlüğü ve aynı zamanda bu özgürlüğün keyfi bir gücü tarafından baltalanmasına karşı korunmasına doğru iten bir konum oluşturduğu söylenbilir.

Yine de yukarıda bahsedilen bazı hususlar, güvenliğin sosyal grup çıkarlarından ziyade insan ihtiyaçlarına göre yeniden tanımlanması, vatandaşların karar alma sürecinin her alanına dâhil edilmesi, aşağıdan yukarıya yaklaşım ve önleme odaklı güvenlik, demokrasi ve özgürlüğün, özgürlükten yararlanılarak kullanıldığı daha iyi bir güvenlik anlayışı için esastır.

Kaynakça

- Ak, B. U. (2021). Göç kavramı ve kuramları. *Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 8(72), 1749-1758.
- Akmanlar, H. (2019). *Soğuk savaş sonrasında güvenlik algısının değişimi: doğu Avrupa ve Türkiye karşılaştırması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.
- Aksu, M., & Turhan, F. (2012). Yeni tehditler, güvenliğin genişleme boyutları ve insani güvenlik. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 4(2), 69-80. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/201622>
- Aktel, M., & Kaygısız, Ü. (2018). Türkiye'de göç yönetimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(2), 579-604. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1005847>
- Argın, M. F. (2021). Uluslararası göç güvenlik ilişkisi: göçün güvenlikleştirilmesi ve yeni tehditler. *Uluslararası İlişkiler ve Politika Dergisi*, 1(1), 76-84. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2795148>
- Baldwin, D. A. (2003). Güvenlik kavramı. *avasya dosyası, güvenlik bilimleri. Özel Sayısı*, 9(2), 36-50.
- Baştürk, E. (2012). Michel Foucault'da liberalizm eleştirisi: iktidar, yönetimsellik ve güvenlik. *FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, (14), 65-78. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/803757>
- Bayır, M. (2020). Michel Foucault'da biyoiktidar ve benlik teknikleri. *Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi*, (6), 1-13. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1385688>
- Baysal, B., & Lülecı, Ç. (2015). Kopenhag okulu ve güvenlikleştirme teorisi. *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 11(22), 61-96. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/84601>
- Beck, U. (2014). *Risk toplumu başka bir modernliğe doğru*. (Çev. Bülent O. Doğan & Kazım Özdoğan). İstanbul: İthaki Yayınları.
- Boz, D. (2016). Dış göçler olgusu ve etkisi: türkiye-suriye üzerine bir inceleme. *Sosyoekonomi Dergisi*, (24), 147-154. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/230724>
- Brauch, H.G. (2008). Güvenliğin yeniden kavramsallaştırılması: barış, güvenlik, kalkınma ve çevre kavramsal dörtlüsü. *Uluslararası İlişkiler*, 5(18), 1-47. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/539874>

Makale Gönderim Tarihi / Received Date: 25.10.2023

Makale Kabul Tarihi / Accepted Date: 11.12.2023

Yıl/Year: 2023, Sayı/Issue: 12, Sayfa/Page: 20-42

www.toplumvekultur.com

[Arařtırma/Research](http://www.toplumvekultur.com)

<https://doi.org/10.48131/jscs.1381048>

- Çuhacı, A. (2007). Ulrich Beck'in risk toplumu kuramı. *Sosyoloji Dergisi*, 3(14). 130-157.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4127>
- Dedeoğlu, B. (2003). *Uluslararası güvenlik ve strateji*. İstanbul: Derin Yayınları.
- Efegil, E. (2008). Bush doktrini ve dünya güvenliğine etkileri. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)*, 8, 103 – 122.
- Ertan, K. A., & Ertan, B. (2017). Türkiye'nin göç politikaları. *Contemporary Research in Economics and Social Sciences*, (2), 7-39. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/435051>
- Ertem, H. S., & Düzgün, A. (2021). Uluslararası ilişkiler disiplininde ontolojik güvenlik teorisi: kavram ve literatür odaklı bir inceleme. *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 17(37), 39-83.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1671514>
- Foucault, M. (2004). *Toplumu savunmak gerekir*. (Çev. Şehsuvar Aktaş). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Foucault, M. (2007). *Security, territory, population: lectures at the collège de france 1977-1978*, Graham Burchell (çev.), Michel Senellart, François Ewald ve Alessandro Fontana (ed.), Palgrave, Macmillan.
https://www.academia.edu/12497608/_Michel_Foucault_Security_Territory_Population
- Foucault, M. (2016). *Güvenlik, toprak, nüfus: collège de france dersleri (1977-1978)*. (Çev. Ferhat Taylan). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Graham, S. (2013). *Kuşatılan şehirler*. (Çev. Levent Aydeniz). Ankara: Notabene.
- Hisarlıoğlu, F. (2019). Güvenlikleştirme. *Güvenlik Portalı Dergisi*, (24), 1-7.
https://trguvenlikportali.com/wpcontent/uploads/2019/11/Guvenliklestirme_FulyaHisarli%C4%B1oglu_v.1.pdf
- Hobbes, T. (2017). *Leviathan*. (Çev. Semih Lim). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- İnce, C. (2019). Göç kuramları ve Suriye göçü üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18). <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/716225>
- Karaaslan, A., & Tuncer, G. (2009). Uluslararası rekabet gücünün artırılmasında temel devlet politikaları. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (26), 23-45.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/55594>
- Kateb, G. (1989). Hobbes and irrationality of politics. *Political Theory*, 17(3), 355-391.
- Kaygusuz, D. (2021). Uluslararası ilişkilerde göç olgusu ve göçün güvensizleştirilmesi. *Akademik Düşünce Dergisi*, (3), 60-74. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1601813>
- Kaygusuz, Ö. (2014). Devlet inşası ve küresel güneyde güvenlik: güçlü devlet arayışının kuramsal ve siyasal açmazları. *Uluslararası Hukuk ve Politika Dergisi*, 10(39), 27-61.

- Kaygusuz, . (2014). Güvenlik-zgrlk dengesi miti ve demokrasinin geri çevrimi: türkiye'nin ab destekli demokratikleşmesinin bir eleştirisi. *Güvenlik alışmaları Dergisi*, (2), 1-14.
- Koçak, H., & Memiş, K. (2017). Ulvice Beck'in risk toplum teorisi bağlamında güvenlik ve özgürlük ikilemi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 251-265. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/403930>
- Locke, J. (2012). *Yönetim zerine ikinci inceleme: sivil yönetimin gerçek kökeni boyutu ve amacı üzerine bir deneme*. (ev. Fahri Bakırcı). İstanbul: Ebabil Yayınları.
- Mandacı, N., & zerim, G. (2013). Uluslararası glerin bir güvenlik konusuna dönüşümü: avrupa'da radikal sağ partiler ve gn gvensizleştirilmesi. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 10(39), 105-130. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/540258>
- Neocleous, M. (2011). *Güvenlik, şiddet ve savaş*. (ev. Ersin Embel&Gl orbacıoğlu). Ankara: Dipnot Yayınları.
- Neocleous, M. (2014). *Güvenliğin eleştirisi*. (ev. Tonguç Ok). Ankara: NotaBene Yayınları.
- Paker, E. B. (2012). Güvenlik endüstrisi ve güven(siz)liğin inşası: bir toplumsal paranoyayı anlamak. *Toplum ve Bilim Dergisi*, (115), 204-225.
- Sancak, K. (2013). Güvenlik kavramı etrafındaki tartişmalar ve uluslararası güvenliğin dönüşümü. *Sosyal Bilimler Dergisi*, (6), 123-134. https://www.ktu.edu.tr/dosyalar/sbedergisi_69519.pdf
- şahin, G., & Demirci, H. (2021). 11 Eylül terör saldırılarının ardından abd'nin iran politikaları: dost-düşman ayırımı. *Türkiye Siyaset Bilimi Dergisi*, 4(2), 391-413. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1792025>
- Taş, E. N. (2020). Gn güvenlikleştirilmesi çerçevesinde meksika duvarı rneği. *Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi*, (zel Sayı: G), 59-70. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1374025>
- Uzan, Y., & Akgl, D. (2022). Türkiye'nin göçmen kaaklığı ile mücadelesi ve suriyeli düzensiz göçmenler üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 6(1), 202-222. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2287955>
- Ward, L. (2006). Locke on the moral basis of international relations. *American Journal of Political Science*, 50(3), 691-705.
- Yardımcı, S. (2009). Kuşatma altında gündelik hayat: Özel güvenlik, kent ve yönetimsellik. *Toplum ve Bilim Dergisi*, (115), 226-260.
- Yarım Altunay, S., Yunus, M., & Güneş, M. (2021). Bir Araç Olarak Güvenlik: Bourdieu ve Foucault okumalarıyla "tahakküm" zerine bir inceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(48), 23-42. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1677703>

Makale Gönderim Tarihi / Received Date: 25.10.2023

Makale Kabul Tarihi / Accepted Date: 11.12.2023

Yıl/Year: 2023, Sayı/Issue: 12, Sayfa/Page: 20-42

www.toplumvekultur.com

[Arařtırma/Research](http://www.toplumvekultur.com)

<https://doi.org/10.48131/jscs.1381048>

Yandaş, Y., . (2010). *Michel Foucault'nun yönetimsellik serüveni*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi.
Ankara.<https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/80483/265660.pdf?sequence=1>

Yorulmaz, M. (2014). Değişen uluslararası güvenlik algılamaları bağlamında türkiye-yunanistan ilişkilerinde "değişmeyen" güvenlik paradoksu. *Balkan Araştırma Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 103-135. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/407923>

Hakem Değerlendirmesi: Dış Bağımsız

Yazar Katkısı: Hasan Güler %30, Beritan Kalkan %70 katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışma için destek alınmamıştır.

Etik Onay: Bu makale, insan veya hayvanlar ile ilgili etik onay gerektiren herhangi bir araştırma içermemektedir.

ıkar atışması Beyanı: Çalışma ile ilgili herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar atışması bulunmamaktadır.

Peer Review: Independent double-blind

Author Contributions: Hasan Güler contributed 30%, Beritan Kalkan 70% to the study.

Funding and Acknowledgement: No support was received for the study.

Ethics Approval: This study does not contain any human or animal research that requires ethical approval.

Conflict of Interest: There is no conflict of interest with any instit